

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadója az
Országos Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 24 fillér.
Előfizetési ár: évenként 6 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. NOVEMBER 1.

22. szám.

Halottak estéje a hősök sírjánál.

Irta KAZACSAY ÁRPÁD, apát-kanonok, pozsonyvárosi plebános.

Midőn a természet nagy haldoklása önkénytelen melancholiájával megragadja a lelkeket, midőn a tavasz viruló életének, a nyár érlelő melegének képe helyett a hervadás képe tarul elénk és a sárguló lombok száraz faleveleit a zord őszi szél kavargatja fel lábaink előtt és felkelti az elmúlás, az enyészés, a halál nagy gondolatát szívünkben: ilyenkor ünneplő az egyház a halottak emlékeztetését, az élők kegyeletének ünnepét a kedves elhunytak iránt. Kivisz a sírok birodalmára, hogy ott egy könnyet ejtsünk a drága sírhalomra, egy imát röptünk az Ég Urához a testétől elvált halhatatlan lélekért. És ime épp ebben az imában a megholtakért nyújt vigasztalást a fájdalomtól megtört léleknek. Ez az ima jelképe annak a halhatatlan reménynek, hogy bár a sír sok mindent elföd, bú, örömet, hirt, szerelmet: de hatalma véges — nincs örök sír, a halál felett az élet fog egykor diadalmaskodni — van feltámadás — van viszontlátás — van örök élet! Ezért hasznos és üdvös a halottakért imádkozni. Nem, mi nem gyászolni, nem szomorkodni megyünk ki szereteteink sírhalmához — a sír fölött ott látjuk az örök élet nemtőjét, mely egykor elhengeríti a követ a sír bejáratától, mint a feltámadt Krisztus sziklába vájt sírja elől és az élet nemtője, mely ott lebeg szereteteink porladó csontjai felett, elűzi a mi sziveinkről is a halál szomorúságát és reményt, bizalmat önt a csüggedő özvegy és árva elhagyott lelkébe!

A világháború borzalmas évei úgyszólván az egész világot temetővé változtatták át. Ilyen aratása még nem volt a hatalmas kaszásnak. Az ifjú élet mennyi fakadó bimbója hervadt korai sírjába, életerős férfiak százai fekszenek a hant alatt és sírjuk felett ma ott virraszt a gyász, a bánat és az ég harmatja helyett a hátramaradtak keserű könnyei öntözik a sír virágait! A hősök sírja és az élők fájdalma árasztja el a világot! És a fájdalomban egyek vagyunk mindnyájan, miként a halálban úgy a fájdalomban sincs különbség Úr és szolgál,

szegény és gazdag között. De a hit, az örök életben való erős hit tegye hatalmasabbá a vigaszt, a biztató reményt minden fájdalomnál.

Nem, mi nem szomorkodni, gyászolni megyünk ki halottjainkhoz és gondolatban hősök sírjához a mai nap. Kegyeletünk, hálánkat, szeretetünket rójuk le elesett fiaink iránt és lelkünkben ott ég a kegyelet lángja mellett a hit fátylaja, mely bevilágít a sír sötét éjjelébe és világánál olvassuk és értjük és hisszük az Írás szavát, hogy „boldogok, a kik az Úrban hunytak el, boldogok, a kik egy nagy eszméért, egy szent kötelesség teljesítésében áldozták fel életüket — mert cselekedeteik követik őket“.

De nemcsak kegyeletünket akarjuk leróni a hősök sírjánál. Miként a sír egy új élet termő talaja, úgy sarjadjon ki a sírban pihenő hősök fenséges példájából egy szent fogadalom és töltsse el az élők szívét ellenállhatatlan erővel és elszánt-sággal. A római San Lorenzo temető bejáratánál egy különös felírás olvasható: „Sírjatok a halott fölött, mert pihenni tért.“ Hisz a mi ajkunkról imaszerűen hangzik el a szó: „Adj Uram örök nyugodalmat nekik!“ A földi élet viharában kifáradva pihennek ők a hant alatt, az Úr angyala levette homlokukról a földi szenvedések tövis-koszorúját és most „pihennek ők a hős fiúk duló csaták után.“ Pihenjétek csendesesen, az örök béke virraszson sírjaitok fölött. És mégis igazat mond a római sírkert felirata. Az élőknek szól, minket akar a halál birodalmából az élet kavargó hullámai közé visszavezetni. Az élet többet ér mint a halál, a munka többet ér mint a pihenés!“ Övék a pihenés, a miénk a munka. Mi ott állunk az élet szántóföldjén, kezünk az ekeszarván pihen, hogy a jövőnek vetőmagját ültessük el az élet szántásában. Az ő testük porlad, a miénk még életerős, munkaképes, számunkra még a földi élet napja világít és az élet mégis szép és boldogító, ha még annyi bánat, fájdalom és nyomor zavarja is meg fenséges harmoniáját. Azonban az életöröm nem az élet örömei. Az élet öröme nem az

élet tobzódó élvezete, kiélése. A földi ügynevezett örömök és élvezetek arany vagy ezüst serlegének alján ott van a keserű alja a gyöngyöző nedűnek: egy elpocsékolt élet pokoli önvádjai a haszontalanul eltékozolt életerőnek és életboldogságnak kinzó öntudata. Az élet öröme csak ott terem, a hol annak az életnek igazi, benső értéke van, csak annak lehet életöröme, a ki az élet energiáit, képességeit, tudását, lelkese-dését, az egész életet a család, az emberiség, az emberi társadalom, a haza szolgálatában érvényesíté! És ha annak az életnek szilárd központja, a mely körül mindaz a nemes lelkesedés csoportosul, a mely irányt, erőt, tartalmat ad az élet küzdelmének: az Istenben való hit és az örök élet reménye, akkor ez élet valóban boldogít, akkor igazán érdemes az életet élni, akkor, sirathatjuk a halottakat, mert pihenni tértek.“

Aludjatok, pihenjétek csendesesen kedves hallottaink duló, csaták után . . . Szeretetünk, a hálás emlékezet virraszt sírokat fölött . . .

A hitből fakadó remény gyujt fénylő fátylát sírokat, gyászunk, bánatunk sötét éjjelében.

Tetteitek követnek benneteket! és követni akarunk mi is benneteket tetteitekben.

Ti meghaltatok a hazáért, mi élni akarunk a hazáért!

A pozsonyi rokkantak oktatásáról.

Irta: Suján Pál tanár, főhadnagy.
(Folytatás.)

8. Géplakatos, vasesztergályos és gépészeti gyakorlati tanműhely.

Elhelyezése: a m. kir. áll. fémipari szakiskola gépműhelyében (földszint), Fadrusz János-köparton van. Tanítási idő: naponként délelőtt 8-12 és délután 2-3/6-ig. Oktató: Szalay József áll. fémipari szakiskolai művezető, cs. és kir. vasútezerredbeli tizedes, mint katonai vezényelt. A tanítás nyelve: magyar és német is lehet a szükséghez képest. Az oktatás a rokkantnak a tanműhelybe utaláskor azonnal kezdetét veszi.

A géplakatos és vasesztergályos mesterség elsajátítására körülbelül 8-10 hónap van megállapítva. — A különféle gépészeti tanfolyamok elvégzése, a választott tanfolyam megtartásának idejétől (október és június hónapok között az esti órákban) függ; az illető gépészeti tanfolyam megkezdéséig, de a tanfolyam tartama alatt is a rokkant

tak napközben, délelőttöként az intézet géptanműhelyében foglalkoznak, délutánonként pedig az alább felsorolt gyárak kazán- és gépházai ban tanulják a gyakorlati gépkezelést. A gépészeti elméleti tanfolyamok, a melyekről részletesebben a tanfolyamok csoportjában számolok be, naponként este 7-9 ig szintén a főmipari szakiskola helyiségében tartatnak meg (Schönborn János szakiskolai tanár, gépészmérnök az előadó). Vasárnap délelőttöként a gépészek számára gyakorlati demonstrációk is vannak a különböző helybeli gyárak kazán- és gépházaiiban, a melyeket Nagy Andor és Szalay József pozsonyi szakiskolai művezetők tartanak.

A géplakatos mesterség hónaponkénti oktatási anyaga a következő: Az első hónapban a különféle szerszámok, esztergákések, csavar-metszők, menetfűrók, munkagéptartozékok, sátluk, reszelők ismertetése és reszelési gyakorlatok. A második és harmadik hónapban: illesztések, tusirozások, kisebb kézi szerszámok u. m. sikattyú, hegyeskorzó, derékszög, lyuk- és mörökörzők s golyófogók készítése. A negyedik hónapban: összetett munkák, fúrás, reszelés, gyalulás, esztergályozás, szerelés együttes végzése, a műhely-géptermelek összeszerelésénél megőrzés, puskasarúvas, gépfegyverpatron-húzó, motorjavítások készítése (a harmad- és negyedéves szakiskolai tanulókkal együttesen). Az ötödik és hatodik hónapban: gyakorlati demonstrációk a különféle munkagépekről, azok kezeléséről; egyszerűbb esztergályos munkák végzése a lábbal hajtott esztergápadokon. A hetedik hónapban műhelyi rajzok ismertetése; különféle munkáknak előrajzolása, a párhuzamos karotű kezelése; különféle munkák elkészítése az egyengető esztergán és más munkagépeken, különösen a fűrő- és gyalugépen. A nyolcadik, kilencedik, tizedik hónapban a tanultak gyakorlása; e hónapok munkáit a jobb és értelmesebb rokkantak már kiut a helybeli gyárakban végzik, ahol munkájuk után 8-14 koronát is keresnek naponként. Ily rokkantakat alkalmazott eddig legnagyobb részt a helybeli Brandt és Huillier gépgyár, Feitzlmayer Károly gépgyáros, Magyar Siemens-Schuckert művek, Hermann utóda gépgyár, Almásy Lajos gépgyáros, a Magyar mörleg- és gépgyár (Budapest) stb.

A gőzkazánfűtők, gőzgép- és motorgép-kezelők részére a gyakorlati kezelés elsajátítására a következő helybeli cégek voltak szívesek biztatni, megengedvén délutánonként a rokkantaknak, hogy kazán- és gépházaiiban tartózkodhassanak: Hubert Ferenc gőzfűrészf-

telepe, Magyar Siemens-Schuckert művek, Ludwig gőzmalom, Harsch Testvérek gőzfűrészfés és dobozgyára (Ligetfalu), Apolló kőolajfinomítógyár, Stollwerek csokoládégyár, Rohrer Ferenc vasöntőde, az Állami kórház és újabban Eichwald József szénsavgyára. Már itt meg kell említenem, hogy a vizsgázott rokkant fűtőink napi 7-8 koronát, míg a gépkezelői vizsgát tett rokkantaink havi 300-350 korona fizetést, lakást és tüzelést kapnak.

A gépműhelyi gyakorlati oktatást állandóan kísérik az anyagok származásának és minőségének ismertetése, értékük, beszerzési módjuk, és árai ismertetése, tervbe vett és elkészült munkák költségvetése, nyers anyagok raktározása, raktárból kivételzése, számszámlákról kezelésének stb. általánosan való ismertetése.

Hogy a tanműhelynek fennállása óta milyen fajta és hány tanulója volt, arról, valamint a műhelytermelésről a következő számban fogunk beszámolni.

(Folytatjuk.)

Hadirokkant munkások alkalmazása a vegyiparban.

Irta: Wolff Th., Friedena.

(Folytatás és vége.)

A hadirokkant munkások, kiket ilyen üzemen alkalmaznak, először mint tanoncok lépnek be, mert először sebesült tagjaik és művegtagjaik használatát kell megtanulniok. Mert amit a munkás mint egészséges ember éveken keresztül gyakorolt és amit azelőtt tökéletesen tudott, azt mint sebesültnek más módon és újból kell megtanulnia. Eleinte a munkás teljesítő-képessége természetesen csekély, de hetek múltán folyton emelkedik, olyannyira, hogy néha az egészséges munkás munkaképességével egyforma lesz. Erről a nevezett cég minden egyes esetben külön feljegyzéseket készített, amelyek közül néhányat röviden felemlítünk. Nevezett cég az asztalosműhelyében egy jobboldali lötyögő könyöküzletű munkást alkalmazott. A nehezen sebesült munkás eleinte tényleges hivatásában csaknem tehetetlen volt. Csak sok kísérlet után sikerült neki régi szakmájához újból hozzászoknia. Először a nagyon gyakorlatlan bal kezével kezdett csiszolni tanulni, utána pedig gyalulni. Egynéhány hét elteltével már annyira vitte, hogy bizonyos könnyebb akkordmunkákat elég gyorsan elvégzett. Eközben azt a hihetetlen eredményt érte el, hogy munkaképessége az ugyanott dolgozó egészséges munkás munkájához arányítva 82%-nyira s később 92%-nyi magasságra emelkedett. Egy másik esetben egy

szerelő, ki nehéz combzúródást szenvedett és amiatt ülő munkát kellett végeznie, a műhelyben a forrasztást akarta megtanulni. Ez az ember 50%-nyi munkaképességgel kezdett dolgozni, mely később 90%-ra emelkedett, míg végül a 99%-ot, tehát majdnem a teljes munkaképességet érte el. Egy másik esetben egy gépmunkás teljesítő-képessége felkurtorése és vállizületi merevsége dacára eleinte 60%-ot tett ki, amely az akkordmunkáknál 70%-ra, és azután pedig 80%-ra emelkedett és ezen a ponton meg is maradt. Egy más esetben, ahol a férfi nem volt nehéz sebesült, munkaképessége a műhelybe való belépése után némsokára 50%-ot ért el, később 60%-ra emelkedett, azután megint 50%-ra, sőt még alacsonyabbra szállt le. A munkaképességnek ilyen visszaesése ritka; a munkaképesség majdnem mindig emelkedik. Az említett férfi talán visszatartotta munkaejét abban a téves nézetben, hogy annak teljesen való érvényesítése esetén kisebb lesz a neki törvényesen járó katonai segélye. Felemlítésre méltó még egy hajós esete, ki jobb karjának elvesztése miatt régi foglalkozásának teljesítésére nem volt alkalmas és belépett a fenti műhelybe, hogy új foglalkozást tanuljon. Kivánságához képest a lakatosságra tanították. Eleinte csak könnyű munkákat kellett teljesítenie, minek az volt a célja, hogy új hivatásának technikájával barátkozzon meg. Nehéz sebesülése és azon körülmény miatt, hogy e téren egész szokatlan munkát végezett, munkaképessége eleinte csekély, körülbelül 20% volt. Mikor azonban bedolgozta magát, akkordmunkáknál 50%-ot ért el, némely munkánál pedig, amit különösen jól tudott végezni 79%-nyira emelkedett munkaképessége, ami a jelen esetben nagyon figyelembe veendő eredmény.

Ilyen és hasonló tapasztalatok, melyek más üzemekben is felforrognak, kétség kívül értékesek a hadirokkant katonáknak a vegyiparban való alkalmazásának megítélésénél. Természetes, hogy itt a munkakörülmények, a munkamód, és munkateljesítés lényegesen mások, mint a nevezett üzemben, mindamellett ezen esetek azt bizonyítják, hogy a hadirokkant munkások még tetemes és értékes munkaerőt képeznek, melyet a vegyipar terén is eredménnyel lehet értékesíteni és felhasználni. Ha a fentemlített hadirokkant műszaki munkások aránylag oly magas munkaképességre tehetnek szert, mint ahogy ezt láttuk, akkor ez a vegyipar munkásainál is ugyanígy, vagy még magasabb mértékben lesz lehetséges, mert, amint erről szó volt, a vegyipari munkánál a sebesültnek nem kell olyan speciális szakmabeli, hanem inkább általános munkát végeznie, melynél rokkantsága nem olyan hátrányos, mint a műszaki munka-

Rokkant katonák között

az Országos Hadigondozó Hivatal Sátoraljai helyi Intézetében.

Szűrőkórház, járványkórház, klinika, utókezelő intézet.

Irta - sn. -

A barakokat körülvevő töltésről belátni az intézet egész területét. Valóban szép látvány. Balról festői képet nyújtanak az újhelyi gyönyörű szőlőhegyek, jobbról az óriási terjedelmű, több mint 60 kat. hold nagyságú telep, szabályosan elhelyezett barakjaival, változatos veteményes kertjeivel.

Végig sétálunk most az egész telepen. Közben dr. Balás igazgató-orvos érdekes magyarázatokkal szolgál. Az örökösen talponálló tevékenység megfeszített munkája kellett ide, hogy az országnak ez a legnagyobb rokkantügyi intézete létrejöjjön és minden úgy sikerüljön, ahogyan a vezetőség akarta.

Közel 4000 méter hosszú keskenyvágányu vasút szeli át az egész telepet, amelyen szerkkelrel való szállítást feleslegessé teszi. Ez a vasút lehetővé teszi a főzőkonyhán készült ételek leghygieikusabb kiszolgáltatását. — Az iparvasút ugyanis a főzőkonyhába is be van vezetve és átszeli a főzőkonyhában lévő élelmiszer-készítők, hus- és jégkammerákat, valamint edénymosogató konyhát is. Minden barakban külön tállaló szoba van, amelyekben tállalás előtt a kisvasuton szállított ételmelegítő ládákkal együtt hozott meleg vízzel az edényeket kimossák, azután az összes betegek ételadagjait kitálalják és a betegek között szétosztják. Ily eljárás mellett teljesen ki van küszöbölve, hogy az ápolónők és szanitász személyek, akik a betegekkel állandó érintkezésben vannak, a konyhába járjanak, ami okozása lehet annak,

hogy magát a konyhát megfertőzzék, vagy esetleg csoportosulások révén a ragályt terjeszték.

Maga a hatalmas főzőkonyha imponálóan szép. Egy miniszteri műszaki főtitst, aki éppen hivatalos kiküldetésben járt lent, mondotta nekem, hogy ez a legszebb és lepraktikusabb beosztású kórházi főzőkonyha, amit láttam az országban. És ez nemcsak az ő véleménye. Több mint 80 darab nagy főzőüstben készül itt az étel, villamosan hajtott burgonyahámzó, téstagnyuró és vágó, hus- és kenyérvágó, kávédaráló gépek segítségével.

A vacsora kiosztásához visszajöttem a konyhába. Szédül a fejem, amikor megtudom, hogy naponként 3000 személyre főznek itten. Elképzelhető, hogy nem kis gondot okoz a vezetőségnek az élelmezés, különösen ezekben a mostani kritikus hónapokban. Hogy fogalmunk legyen az itt kiszolgáltattott élelem mennyiségéről, kiírtam az anyagszámadásokból, hogy a múlt hónapban 67 mázsa marhahus, 51 mázsa borjúhús, 32 ezer darab barna kenyér, 7000 darab fehér kenyér, 8000 darab tojás fogyasztatott fel.

Az élelmezési üzemek további díszje a nagy élelmezési raktár. Ebben a meglepően szép, tiszta és szellős épületben rengeteg áru van felhalmozva. A könnyű diétás betegek részére még rizskása, az élelmiszereknek ez a háborús drágaköve is ragyog vagy tiz zsákban.

Nagyon szép és hatalmas a mosókonyha is, három mosógéppel, gőzmángorlóval, gőzsárítóval és villanyos vasalókkal. Egy óra alatt kb. 1000 darab tiszta ruhát állít elő.

Kitűnően működő saját jéggyára is van az intézetnek, amely éjjel-nappal üzemben áll és naponta mintegy 1000 kg. jéget szolgáltat. Ez a jéggyár a városi egészségügyi intézeteket is ellátja.

A telepnek, amely természetesen vízvezetékekkel és villanyvilágítással van ellátva, nagyobb üzemei meg a házi kezelésben lévő gyógy-szertár, kámin és tőzse, posta- és táviradhivatal, több mint 100 állomású házi telefon, tüzjelző állomás ellenőrző órákkal, hulladékhamvasztó kemence, szennyvízfertőtlenítő és szivattyutelep.

Öt irányú működése van az intézetnek és pedig:

1. szűrőkórház;
2. járványkórház;
3. klinika;
4. utókezelő intézet;
5. rokkantiskolák.

Az ipari és mezőgazdasági rokkantiskolák működését az előző helyekben ismertettem már. Mint szűrőkórház abban merül ki az intézet működése, hogy a harctérről érkező sebesült és beteg katonák öt napig itt megfigyelés alatt állanak, amelynek eltelté után a nem fertőző betegek innen továbbszállítatnak. Mint megfigyelő állomásnak most már lényegesen alábbhagyott az intézet jelentősége és betegforgalma. A háboru elején az orosz harctér volt a főfontossága, oda tendáltak az egészségügyi intézmények is. A felvidéken több megfigyelő állomás szervezetett a betegek megfigyelésére és ruházatok fertőtlenítésére. A hadszíntér eltolódásával a megfigyelő állomások lassanként megszűntek és tartalékkórházakká alakultak át. A felvidéken most már csak Munkács és itt Sajuhelyben van megfigyelő állomás. Ez időszerint az itteni megfigyelő állomás 1000 férőhelyű. A háboru óta több mint 80,000 sebesült és beteg katona volt itt megfigyelés alatt.

(Folytatjuk.)

nál. Mindenesetre láthatjuk, hogy érdemes feladat a vegyipar különböző ágaiban a hadirokkant munkásoknak azt a lehetőséget megszerezni, hogy úgy mint azelőtt, most is folytathassák hivatásukat. Érdemes azért, mert ezáltal a haza védelmezőinek a mi munkakörünkben új existenciát teremtünk és ezáltal azt a nehéz csapást, melyet a haza szolgálatában szenvedtek, legalább részben elfelejtjük velük. Érdemes azért is, mert ezáltal sok ezer jól betanult munkást tartunk meg a vegyiparnak, kiknek csak a sebesülésük következtében beállott új körülményekhez kell hozzászokniuk, hogy azt a gazdasági értéket képviseljék, melyet az iparnak minden betanult munkása képez. A hadirokkant munkásoknak betanítása és alkalmazása ugyan sokszor tetemes nehézségekkel jár, nehézségekkel, amelyek a fenti körülmények sajátosságából származnak. Sok idő, türelem és elnézés szükséges, hogy e téren jó eredményeket érjünk el; mindkét félnek alkalmazkodnia kell a körülményekhez, hogy a nehézségeket eredményesen legyőzhessük. Azt hisszük, hogy a vegyipar körében megvan a szükséges hazafias szellem, mely kötelességünké teszi, hogy segítségünk azokon, kik minyájunkért szenvedtek és sok nehéz megpróbáltatáson mentek keresztül és hogy minden eszközzel és erővel lehetővé tegyük nekik munkaerjük hasznos érvényesítését. Ezen célnak elérése egyaránt hazafias kötelesség és nemzetgazdasági feladat, mely a háborús szükségéből származik és megfelelő megoldást követel.

Jegyezzünk VII. hadikölcsönt!

A pozsonyi rokkantak méhészeti tanfolyamai.

Irta: Eisenberg Gyula hadnagy, felügyelő tiszt.

Sok természettudós és még több természetkedvelő templomhoz szereti hasonlítani a szabad természetet, annak minden gyönyörűsége csodájával együtt. Egy ilyen templomba, a pozsonyi olígetbe vezetem olvasómat. A buján sűrű fák és cserjék az őszi színek legszebb pompájában díszelnek, ágaik között csicseregő madarak raja röpköd, és mindezek fölött hatalmas domboként az őszi ég legszebb azurkékje domborodik. Es hogy a kép teljes legyen, eme templomban, a pozsonyi olígetben, nem hiányzik az oltár sem. Az V. méhészeti kerület mintaméhészete, melynél jelenleg a pozsonyi rokkantak méhészeti tanfolyamait tartják meg.

Vagy lehet-e szentebb, magasabb cél elképzelni, mint rokkantainkról gondoskodni? Lehet-e szebbet, nemesebbet elképzelni, mint az érettségünk végett, az édes hazánk védelmében nyomorokká lett hőseket visszaadni az életnek, az emberiségnek? Hányan vesztették el kezüket, lábukat, ami által képtelenné váltak régi mesterségük, régi hivatásuk folytatására! Ezek mind koldusokká lennének, jövő hivatásuk, kenyérkereső pályájuk a koldulás volna, ha az országos hadigondozó hivatal nem hatná át azon megdönthetetlen igazságot, hogy hőseinknek nem alamizsna, nem kolduskenyér kell, hanem hivatás, mesterség, melynek segítségével, munkával és szorgalommal megtudják keresni nemcsak a maguk mindennapi kenyerét, hanem még jólétet is tudnak biztosítani maguknak, sőt családjuknak is.

Úgy mint a többi intézet, az országos hadigondozó hivatal pozsonyi intézete is ezt a magasabb cél szolgálatát, részben azzal, hogy egészségi állapotának és kedvének, képességének megfelelő mesterségre tanítja a rokkantakat, részben úgy, hogy eddigi tudását bővíti, szakismereteit tökéletesíti és ezáltal módot nyújt neki, hogy visszatérve polgári életébe könnyebben boldoguljon, kereseti képességét fokozza. Különösen utóbbi cél szolgálatát a sok minden más tanfolyamon kívül felállított méhészeti tanfolyam, a hol a rokkantaknak alkalmuk van az elméleti és gyakorlati oktatás mellett a kaptárak és méhészeti eszközök készítését is megtanulni, megismerkedhetnek a méhek gyönyörű belső életével, megtanulják a méhes családok okszerű kezelését, a kaptárakkal való méhészkedést és mindazon fogásokat, melyek segítségével a legnagyobb mézhozamra tehetnek szert. A nehezebb mezei munkára alkalmatlan rokkantak örömmel

tanulják a méhészetet, mert könnyen sajátítható el és ennek révén mezőgazdaságukat csekély befektetéssel igen szépen jövedelemző mellékággal kiegészíthetik.

Ez a méhészeti tanfolyam az olígeti mintaméhészeten van elhelyezve és mintegy 120 méhes család befogadására szolgál. A telepen különböző rendszerű benépesített kaptárak vannak, úgy, hogy a hallgatóknak alkalmuk van a vidéküknek legjobban megfelelő kaptárt választani. A telep 4 zárt méhesből áll, melyek közül a nagyobb 55 méhesaládra szóló zárt méhes, azonkívül van két egyszerűbb, mely földműves kisgazdák részére igen alkalmas mintául szolgálhat, végül az iskolai méhes, mely a méhészeti megfigyelő állomást foglalja magában, hol a különféle rendszerű kaptárak mérlegekre állítva a napi mézhozam szaporulatát, apadását és a méhesalálok téli mézfogyasztását pontosan mutatják.

A barakktelep egyik elkülönített helyiségében van a kaptárkészítő műhely elhelyezve, melynek berendezéséhez a magy. kir. földművelésügyi Ministerium 4 gyalupadot és teljes asztalosfelszerelést ajándékozott.

A hallgatók a tanfolyam elvégzéséről hivatalos látogatási bizonyítványt kapnak, melynek alapján a magy. kir. földművelésügyi Ministerium támogatásában részesülnek, hogy szerzett tudásukat és tapasztalataikat otthon érvényesíthessék és hogy — esetleges befektetés hiányában — mégis módjukban álljon a méhészkedés nemzetgazdaságilag igen fontos ágával foglalkozni.

Folyó hó 13-án volt az első, 18 napra terjedő méhészeti tanfolyam záróvizsgálója. Hrankay Béla m. kir. méhészeti szaktanár, az V. méhészeti kerület vezetője, ki ezen tanfolyamok szervezésével és vezetésével volt megbízva, ezen a vizsgán igen szépen bebizonyította, hogy a tanfolyamon résztvevő 35 rokkant hallgató az időt szorgalmas munkával töltötte. A vizsgán jelen volt dr. Bakay Lajos egyetemi tanár fő-törzsorvos, az orsz. hadigondozó hivatal pozsonyi intézetének igazgatója a látottak és hallottak fölött legmesszebb menő megelégedését fejezte ki.

A szép és nemes ügy érdekében kívánatos volna, hogy ezen tanfolyamokat minél többen látogathassák, mert igazi kincs csak a tudás, ezzel nemcsak a magunk vagyonát szaporíthatjuk, hanem a nemzetét is.

Az első méhészeti tanfolyamon részt vettek: Pavlicska József őrmester, Frantz Miklós szakaszvezető, Takács János szakaszvezető, Kneisz Ferenc szakaszvezető, Bobinecz László tizedes, Jancsari János őrzető és Lunek Péter, Doboczky Lajos, Moricz Imre, Szilágyi Ferenc, Csenger Zsigmond, Pente János, Magyar Ferenc, Göntér Lajos, Tóth József, Kovács József, Süth Lajos, Antal Imre, Varga Károly, Csitkóvics Pál, Homolka Ferenc, Koser Károly, Roszoha Maxim, Krizsák János, Skornyak Ferenc, Hutterer Henrik, Csutorás Gáspár, Cseresznyik Pál, Melichár Pál, Győre József, Pintér Károly, Fazekas Sándor, Csinesora Pál és Bertu János közlegények.

Hírek.

Zita királynő ő felségének magas fővédnöksége alatt egy új mozgalom indult meg a monarchia mindkét országában a rokkantak önállósítása érdekében. Az Országos Hadigondozó Tanács alapvető munkálatai ugyanis csak akkor járhatnak a kívánt szép eredménnyel, ha az egész országban az egyesek is, különösen a gazdagok, megfelelő összegeket adoznak a nemes célra. A legtöbb rokkantnak legnagyobb vágya egy kis családi ház kéréssel. Ehhez már egy 3000 koronás adomány elegendő. Az országos tanács ezeket a házakat az adományozó nevével jelöli meg. 500 korona elég ahhoz, hogy egy hadi árva teljes mezőgazdasági, kereskedelmi vagy ipari kiképzésben részesüljön. Tehetséges hadiárva teljes oktatásáról is gondoskodhat az alapító, egész az egyetemi tanulmányok befejezéséig, erre a célra persze már nagyobb összeg, például egy 10.000 koronás alapítvány szükséges. Persze kisebb adományokat is örömmel fogad az Országos Hadigondozó Tanács, amelyek aztán a fenti célokra összegeztetnek. A háború annyi nagy vagyont teremtett, hogy nem volna nehéz dolog a háború eddigi összes hadiárvainak és rokkantjainak boldog jövőjét ily módon megalapítani. A nagyszabású gyűjtés eddigi eredményeiből a

következőket emeljük ki: Csekonics András gróf 100.000 korona, Felten és Guillaume r.-t. 50.000 korona, Takács Menyhért jászvári prépost 10.000 korona, Zerkovitz Emil gyűjtése: 175.000 korona, stb.

A földművelésügyi m. kir. ministerium ki küldötte, dr. Kónya Vilmos főhadnagy fogalmazó járt a napokban Pozsonyban, hogy az újonnan felállított és sikeresen működő méhészeti tanfolyamot megismerje. A ministerium ki küldött a látottak, valamint a sikeresen lefolyt vizsga fölött legnagyobb megelégedését fejezte ki és hangsúlyozta, hogy a földművelésügyi m. kir. ministerium a méhészetnek a rokkantak körében ily módon való elterjesztését nemcsak nagyon fontosnak és kívánatosnak tartja, hanem ezt az ügyet annyira szívén is viseli, hogy olyan rokkantakat, akik a méhészetet kitanulták és akiknek nincs módjukban méhesüket berendezni, célból szívesen segítsék, illetve ellátja őket a megfelelő berendezéssel, kaptárakkal stb. A kinek rokkantjaink közül ilyen kérésre van, az jelentkezzen az intézeti irodában, ahonnan kérését a földművelésügyi ministeriumhoz fogják továbbítani.

Rokkant katonák között az Országos Hadigondozó Hivatal sátoralja-új helyi Intézetében. Ilyen címmel közöljük lapunk mai számának tárcarovatában a „Zemplén” politikai hirlap szerkesztőjének cikkét a sátoralja-új helyi Hadigondozó Intézetéről. Jelen cikkében az egész telep elhelyezését és kórházi berendezéseit ismerteti a cikk írója.

A rokkantak gyermekjátékműhelye, mely a Hadigondozó Hivatal pozsonyi Intézetével kapcsolatos, öröndetes fejlődésnek indul. A régebbi anyagból feldolgozták az u. n. összerakó (kooka)-játékokat, amelyeknek legnagyobb részét el is adták. A műhely új vezetője Somos István hadnagy grafikus, akinek sok sikerült rajzát és tervezetét láttuk a Hadigondozó Kiállítás alkalmával is. Az ő művészi tervei szerint készülnek most fából és formálható anyagból való alakok, amelyek karakterisztikus formái a magyar népiélet köréből származnak. A műhely karácsony előtt egy karácsonyi vásárt óhajtott rendezni, amelyen az addig készült játékok jutányos áron fognak eladásra kerülni. A vásárnak a gyermekvilág és a családok szülők köréből biztosan nagy érdeklődő közönsége lesz.

A pozsonyi borbély- és fodrászrokkantiskola tananyaga egy új szakmával bővült. A rokkantak most ugyanis a hajhálók készítését is megtanulják. Ezt a finom és hölgyeknek igen fontos mesterséget egy másik műhely vezetőjének, Holmánnak József könyvkötőmesternek neje, aki maga is kiváló fodrásznő, tanítja. Csodálatos, hogy a rokkantak, kiknek keze bizony egész más, sokkal durvább munkát végzett, vagy az eke szarvát tartotta, milyen ügyességet fejtenek ki ebben a finom munkában is.

Olvasóinkhoz!

A háború folyamán minden ipar terén beállt munkaerődrágulás miatt lapunk előállítási költségei az utóbbi időben tetemesen megnövekedtek.

Ezért kénytelenek vagyunk lapunk árát szintén emelni, és pedig az előfizetési díjat 6 koronára, egyes számú árát 24 fillérré. Rokkantságukat igazoló rokkantak a lapot ezentúl is díjtalanul fogják kapni.

A SZERKESZTŐSÉG.

Szerkesztői üzenetek.

Deák János-nak, Csongrád,
Lang Mihály-nak, Moson-Szentpéter,
Meintz Sándor-nak, Székesfehérvár,
Maródi István-nak, Sopron,
Varagya István-nak, Vác, a lapot küldjük.

Grünberg József
a m. kir. osztályosrajtárak
főelárúsítója

Pozsony, Nagy Lajos-tér 8. Telefon 598.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Kovács.

Mária major gazdasági intézősége, Pátka (Fejérmegye), kovácsmester, évi konventió.

Kocsis.

Neumann József, Miskolc, 10 kocsist, fizetés megegyezés szerint.

Szijgyártó.

Margulies M. és Társa, Budapest, szijgyártó munkások, 50-80 korona heti bér.

Hentes.

Fleischer Rezső, Budapest, 6 hentes segéd, lakás, élemezés, mosás, heti 20 korona fizetés.

Asztalosok.

Marosi Gyula, Paks (Tolnamegye), egy épület, bútort és koporsó asztalos, darabszámra fizetve, lakás, koszt.

Máriamajori gazdasági intézősége, Pátka (Fejérmegye), bogárnár, évi konventió.

Demény József, Szamosújvár, 1 bogárnár, fizetés megegyezés szerint. Késmárky és Illés, Budapest, asztalos, ki villamosgép mellett már dolgozott, napi 10 korona fizetés.

Vincellérek.

Ghyoczy Jenő, Budapest, 1 vincellér konventiói fizetés.

Pöstyeni Fürdőigazgatóság Gazdasága, szállókezelő és méhésztetés havi 50 korona, ellátás, lakás.

Kertészek.

Premontrei Prépostság Csernai Gazdasága, Cserna, 1 kertész, lakás, konventió megegyezés szerint.

Soproni erdőiskolához kertész, lehetőleg családostól, aki a rendes konyha- és gyümölcskertészetekhez és tehénkezekhez is ért. Fizetés megegyezés szerint.

Gömör Olivérné, Jeske (Gömörmegye), 1 kertész, lakás, ellátás, fizetés megegyezés szerint.

Kereskedő.

Gombos Társa, Kolozsvár, segéd, fizetés megegyezés szerint.

Ellenőr.

Szász Oszkár, Budapest, ellenőr, illetve felügyelő, havi 200-250 korona fizetés.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Gróf Chotek Rezső, Futak (Bács-Bodrogmegye), 1 inas, havi 100 korona fizetés és teljes ellátás.

Gergely Adolf, Budapest, egy szolgál, heti 60 korona fizetés.

Görög kath. egyház, Nyirbakta, egy harangozó, 120 korona fizetés, 4-5 q termény, lakás és kert.

Dr. Tuka Pál, Pozsony, moziszolga, fizetés megegyezés szerint.

A budapesti III. m. kir. állami főgymnásium igazgatósága, 1 iskolaszolga, havi 150 korona fizetés, lakás, fűtés és világítás.

Tátrafüredi gyógyfürdő, Otátrafüred, 3-4 szállodai bérszolga, teljes ellátás és jó kereset.

Bádogos.

Özv. Fekete Imréné, Krasznabéltelek, (Szatmármegye), 1 bádogos, fizetés megegyezés szerint, lakás, ellátás.

Erdő-, mező-, határ- és éjjeli őr.

Gömör Olivérné, Jeske (Gömörmegye), egy erdőkerülő, fizetés megegyezés szerint, lakás és konventió.

Dr. Andreánszky István, Alsópetény (Nógrádmegye), erdőkerülő és munkafelügyelő egy személyben, lakás és cselédkonventió.

Alsókörtvélyesi Gazdaság, 1 kerülő, magyar és tót nyelvismerettel, lakás és konventió.

Gróf Károlyi Imre Uradalmi Erdőhivatala, vadászati altiszt, fizetés megegyezés szerint.

Rendőr.

Rendőrkapitányság, Pozsony, rendőr, 4 korona napidíj és pótlék.

Rendőrkapitányság, Pozsony, detektív, 5 korona és pótlék.

Cipészek.

Lőrincz István, Budapest, 2 cipész segéd, fizetés megegyezés szerint. Friedmann Józsefné, Nagyborzsova (Bereg megye), cipész, fizetés megállapodás szerint.

Szeles Imre, Budapest, cipész mester, fizetés darabszámra.

Kaszab és Heller, Budapest, 2 cipész, heti 80-100 korona fizetéssel.

Özv. Frisch Gyuláné, Budapest, 3 cipész, fizetés megegyezés szerint. Tlszty Nándor, Jác (Nyitra megye), egy cipész, fizetés megegyezés szerint.

Nemes Lajos, Budapest, 40 cipész-segéd, fizetés megegyezés szerint.

Gazdasági- és munkafelügyelők.

Temesvári M. N. Mezőgazdasági R. T. egy ispán és két gazda, fizetés megegyezés szerint.

Ifj. Hacker Lipót, Sárköld (Sopron megye), egy magtáros, fizetés megegyezés szerint.

Alkér Antal, Torna (A. Torna megye), egy magtár kezelő, fizetés megegyezés szerint.

Mezőgazdaság R. T., Temesvári, egy ispán, fizetés megegyezés szerint.

Alsókörtvélyesi Gazdaság, egy magtáros tót és magyar nyelvismerettel, lakás konventió.

Gépész.

Neumann József, Miskolc, egy sofőr, fizetés megegyezés szerint.

Salamon Samu, Marosújvár (Alsófehérmegye), gépész, nőtlennek teljes ellátás, fizetéssel, nőnek fizetés.

Kertész Ármán, Pancsova (Torontál megye), gépkezelő teljes ellátás és havi 140 korona fizetéssel.

Gellei József, Üllő (Pest megye), gépkezelő, 200 korona fizetés, lakás, liszt, fűtés, korpá.

Dr. Bugarszky Koszta, Zombor, nyomdai gépész, szokásos bér mellett.

Erdélyi Egyesült Kereskedelmi R.-T. Déva, sofőr, fizetés megegyezés szerint.

Irodai alkalmazások.

Temesvári község, 1 segédjegyző, fizetés megállapodás szerint.

Campian Emanuel, Tökésbánya (Szatmármegye), malom vámoló és megbízott, lakás, koszt és havi 60 korona fizetés.

Csuszai Posta Hivatal, egy postai őrök, 20-30 korona fizetés, teljes ellátás és lakás.

Ifj. Hacker Lipót, Sárköld (Sopron megye) egy segéd tiszt, fizetés megegyezés szerint.

Bács-Bodrog Vármegye Takarmányozást Intéző Bizottság, egy díjnok, 4 korona napidíj.

Hermes Magyar Általános Váltóüzlet r. t., irattár kezelő, 2400 korona fizetés és drágasági pótlék.

Máramarossziget r. t. város, két számtiszt, fizetés megegyezés szerint.

Hontvármegyei Gazdasági Egyesület, Ipolyság, egy irodatiszt, fizetés megegyezés szerint.

Fonciere, biztosító intézet, Pozsony, egy segéd őrök, 100 korona havi fizetés.

Magy. kir. szegedi 5. Népfelkelő Parancsnokság, irodai őrök 160-200 korona fizetéssel.

Sámi István, Krasznahidvég (Szilágymegye), egy őrök, 170 korona fizetés s a mellékjövedelem 1/3 része.

Tiszai felsőjárás főszolgabírója, Kúnhegyes, egy őrök, 300-400 korona fizetés.

Prestek György, Budapest, műszaki vagy építész rajzoló, 300-500 korona havi fizetéssel.

Hasenört Ede, Budapest, áruátvitelhez és annak osztályozásához, fizetés megállapodás szerint.

Kovács Lajos, Köszvaj (Borsódmegye), 1 segédjegyző, ki az aljegyzői teendőkben jártas, mosás és ágynemű kívül teljes ellátás és megegyezés szerinti fizetés.

Büstyánházi postahivatal, postai kissegitő, fizetés megegyezés szerint.

Villicz Jabry, Bartaujfalu (Sáros megye), botos gazda, irni olvasni tudjon, lakás, fűtés és megfelelő deputatio jár megegyezés szerint.

Huhu Gábor, Kiskőrös (Pest megye), 1 őrök, 200 korona havi fizetés.

Vörösmarthy József, Zsigárd (Pozsonymegye), jegyzői teendőkben jártas őrök 4 középiskolával, havi 240 korona fizetés, 140 koronáért lakás és megfelelő élelmezése biztosítva, nőtlennek 240 korona.

Bautlin-féle vegyigyárak r.-t., Percseny, őrök, 000-400 korona havi fizetés, lakás, kert, fűtés és világítás.

Balatszentgyörgyi uradalom, kettős könyvtelben és levelezésben jártas őrök, havi 100 korona fizetés és teljes ellátás.

Hajdusoboszló r. t. város rendőrfogalmazó, 1400 korona fizetés, 300 korona lakbér, valamint háborússegély.

Honvédelmi miniszterium, 12 irodasegédtsit, évi 1200 korona fizetés, 200 korona személyi pótlék, 800 korona lakpénz.

Berlini Viktoria bizt. társ., Kolozsvár, 1 őrök, fizetés megegyezés szerint.

Horacek Vilmos, Nagybánya, mérlegképes, kettős könyvvezető 300 korona havi fizetés.

Különfélék.

Szabó Sándor, Budapest, szabósegéd, napi 8-10 korona fizetés.

Wagner Adolf, Budapest, férfi szabó segéd, heti 40-50 korona fizetés.

Schedl Szabina, Köröshegy, posta kihordó, 1800 korona fizetés.

Magyar Textilipar Részvény-Társaság, Rózsahegy, kosárfonó, 4 korona fizetés, teljes ellátás, lakás, fűtés, világítás.

Tancsák Gusztáv, Kir. Helmece, (Zemplénmegye), borbély, teljes ellátás, 40 korona fizetés.

M. kir. Javitó-Nevelőintézet Igazg. Aszód, 1 jólfőző ügyes használható szakács, fizetése 3.50 koronától 4.50-ig terjedő napidíj és 35% háborússegély.

Özv. Wilhelm Mihályné, borbély, Békéscsaba (Békésmegye) 1 segéd, esetleg az üzletet át is veheti, lakás, reggeli, ebéd és havi 30-40 korona fizetés.

Szász János, kosárkötő, Kolozsvár, 2 szakképzett kosárkötősegéd, lakás-ellátás.

Neumann Hermann, birtokos, Arad, kádár vagy pinczemunkás, 120-150 korona havi fizetés és lakás.

Munk R. és Társa, Karánsebes, 2-3 kádársegéd, lakás és fűtés, teljes ellátás, megélhetése biztosítva.

Werner Miksa, nyomdatulajdonos, Sátoraljaújhely, 1 nyomdászsegéd, fizetése megegyezés szerint.

Uhrmann Henrik, könyvnyomda, Temesvár, 1 betűszedő, megállapított fizetés és hadi pótlék, 1 könyvkötő megállapított fizetés és hadi pótlék.

Ferenzi Miklósné, kerekgyártó, Mándok, 1 kerekgyártósegéd aki a műhelyt önállóan vezeti heti 20 korona fizetés, lakás és teljes ellátás.

Kaáli Nagy Erzsébet, földbirtokosnő, Somlyógyörtelek (Szilágymegye), 1 ács, lakás, ellátás biztosítva van.

A fent hirdetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál **Nagy Jenő Károly hadnagy**, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 óráig.

„Hunnia“

gőzmalom részv. társaság

Dárdán

keres azonnali belépésre jó fizetés mellett telepei részére

tanult molnársegédeket,
 „ asztalossegédeket,
 „ kőmivességeket,
 „ bádogossegédeket és
 „ szijgyártósegédeket.

